

Themis op de pijnbank

Poscimus! Tot dusver hebben wij ons onthouden van elke waardeering der gebeurtenissen op het gebied des rechts in Duitschland, en tevens ingezonden stukken daaromtrent geweigerd. De inzending van Mr. NAUTA in het vorige nummer was het eerste van dien aard dat wij meenden te moeten aanvaarden; uit ons onderschrift daaronder is het gevoelen der redactie over deze zaken gebleken. Thans noopt een nieuwe inzending ons, het stilzwijgen nogmaals te verbreken en ons standpunt nader uiteen te zetten. Een Nederlandsch jurist schrijft ons nl. het volgende:

„Uw blad wil het Recht dienen. Sinds maanden wordt het recht verkracht in het land onzer oostelijke bureu op een wijze als nog zelden is aanschouwd. Themis ligt op de pijnbank en bloedt uit duizend wonden! En gij zwijgt, ofschoon toch voor verzet tegen het geringste onrecht binnen de landspalen uw kolommen plegen open te staan. Is het u wellicht voldoende dat de verkrachting der heiligste rechtsbeginselen, de aanslag op het leven, goed en vrijheid van duizenden onschuldigen, de laaghartige kwelling van weerloozen, gedekt worden door wettelijke maatregelen die formeel den machthebbers de bevoegdheid geven om onrecht te plegen naar gelieve? Of laat ge u weerhouden door den doodoener dat elke revolutie onrecht medebrengt en dat wij moeten wachten totdat ginds het evenwicht is hersteld om dan lijvige boekdeelen te schrijven over het „Staatsrecht van het derde rijk?“ En als ge dan door welke overwegingen ook afgehouden wordt van uw stem te laten hooren, moet dan de vrees voor infectie u daartoe niet brengen, zoodat ook uwerzijds al het mogelijke gedaan wordt om het overslaan van georganiseerd onrecht, tyrannie en terreur op dit land der persoonlijke vrijheid tegen te gaan?“

Ziehier ons antwoord:

Sinds maanden weerhouden wij ons met moeite om datgene te doen wat onze correspondent vraagt. Wat ons tot zwijgen bracht, was allerminst de overweging dat formeele wettigheid recht zou scheppen, noch de kinderachtige leuze, dat het door de

terroristen gekozen woord „revolutie” elke schanddaad zou dekken. Maar vooreerst was het 't beginsel dat de redactie van een juridisch orgaan het uiterste moet doen om de politiek buiten haar kolommen te houden, wijl politieke hartstocht het onbevengden juridisch oog benevelt. En vervolgens, dat wij vertrouwen stellen in het gezonde oordeel van ons volk en in de eerste plaats van onze juristen, die, naar wij meenen, waarlijk geen waarschuwing behoeven om immuun te zijn tegen infectie met tyrannieke of barbaarsche neigingen, maar als goede Nederlanders en goede juristen ook zonder dit even hartgrondig als wij verfoeien datgene wat in Duitschland sedert een half jaar gebeurt. En eindelijk nog dit: in vele landen en vele tijden is Themis op de pijnbank gebonden en gepijnigd, maar geen wereldsche macht is ooit in staat geweest haar te dooden; zij is nu eenmaal een godin, onsterfelijk, zij verheft zich en weet haar beulen te straffen.

* *
* *

Wij zouden hiermee kunnen volstaan, ware het niet, dat ons goed vertrouwen op de immuniteit onzer juristen tegen het infectiegevaar ietwat aan 't wankelen werd gebracht door Mr. MULLER'S beschouwing over „nieuw strafrecht in nieuw Duitschland” in het Septemhernummer van het Maandblad voor Berechting en Reclasseering. Daar de redactie in een inlegvel voor dit stuk speciaal de aandacht vraagt, moge daaraan, in verband met het gesignaleerde infectie-gevaar, een kort woord gewijd worden. Waarlijk niet voor ons genoeg, want eerlijk gezegd, de bewondering, waarmede wij anders wat Mr. MULLER schrijft plegen te lezen, heeft ons bij deze lectuur ten eenen male ontbroken. Natuurlijk bevat het artikel belangwekkende feitelijke bijzonderheden, maar het maakt den indruk overhaast geschreven te zijn door iemand, die de tegenstrijdige indrukken en gevoelens, die het huidige Duitschland bij hem heeft opgewekt, nog niet heeft weten te ordenen. In hooge mate ergerlijk zouden wij menige zinsnede uit het artikel vinden, indien we die niet na moeizame interpretatie — die wij den schrijver schuldig meenen te zijn — met behulp van andere opmerkingen uit hetzelfde artikel en van wat wij van des schrijvers denkbeelden uit zijn vroegere geschriften meenen te weten tot onschuldiger

beteekenis hadden teruggebracht. Of echter alle lezers deze moeite zullen nemen? Waarlijk, er liggen hier gevaarlijke en (naar wij hopen) onjuiste conclusies voor het grijpen.

Zoo heeft, om een enkel voorbeeld te noemen, het woord uit Goering's mond dat de Duitsche justitie zich van de oude moet onderscheiden door grootere „Schlagkraft" den schrijver „goedgedaan" (p. 260). Leest men dit en legt men daarnaast de „niet malsche" vonnissen op p. 261 vermeld, dan is de conclusie dat de auteur gaarne den Nederlandschen rechter dezen nieuw-Duitschen weg zou zien bewandelen, wellicht onjuist maar ook zeer voor de hand liggend.

„Van den rechter wordt in Duitschland weer persoonlijkheid verlangd — en persoonlijkheid wordt hooger gesteld dan juris-terij" constateert de schrijver naar het lijkt met voldoening, op dezelfde bladzijde. De critische lezer vraagt: is dit een vernieuwing gebracht door het nieuwe bewind? Wij meenden dezelfde gedachte reeds vaak ook elders dan in Duitschland en in Duitschland ook reeds voor de omwenteling vernomen te hebben. En of die gedachte zoozeer werkelijkheid is geworden als ieder zal wenschen, valt vermoedelijk ook voor het nieuwe Duitschland moeilijk te zeggen. Persoonlijkheid krijgt men niet op bevel. Wel partijdigheid en hardvochtigheid.

Over meer dingen, die men reeds vroeger elders kon vernemen, spreekt Mr. MULDER alsof ze hem eerst door het nieuwe Duitschland zijn geopenbaard. Zoo wordt ons in een aansluitend artikel, op blz. 273 medegedeeld, dat in Duitschland de „Dienst am Volk" als de hoogste zedewet wordt beschouwd. Door enkelen, door velen, door allen? Wordt deze wet daar ook meer dan elders gevolgd? Wij voor ons gevoelen bij het proeven der vruchten nog niet zooveel verrukking over de boom der Duitsche moraal. Deze uiting van geestdrift is in haar verband des te zonderlinger nu, zoo we ons niet zeer vergissen, het voornaamste voorbeeld, dat de schrijver ons voorhoudt, gevangenisarbeid in gemeenschap, geenszins een door het tegenwoordige regime ingevoerde nieuwigheid is.

Dan nog dit: Mr. MULLER constateert de „overwinning op de liberale strafrechtsidee", meent dat „de liberale periode in het strafrecht" voorbij is en juicht dit blijkbaar toe (p. 257). Nu is het in deze tijden helaas bij sommigen mode geworden om met

geringschatting over het begrip liberaal te spreken zonder dat nader aangeduid wordt wat men daaronder verstaat. Mr. MULLER maakt zich hieraan gelukkig niet schuldig, maar somt als uitvloeiing der liberale strafrechtsgedachte op „vele totnutoe als axioma's geldende strafrechtelijke principes”, zooals „de openbaarheid van de terechtzittingen, de onafhankelijkheid en de onafzetbaarheid van den rechter, de leer van de scheiding der staatsmachten, de uiterst nauwkeurige delictsomschrijvingen, de haarfijne wetsuitlegging, de leuze dat liever 1000 schuldigen moeten worden vrijgesproken dan één onschuldige veroordeeld, en zelfs het axioma *nulla poena sine previa lege poenali*.”

Waarom zegt hij ons niet op den man af, in welke mate deze beginselen ook door hem nog erkend worden, maar maakt zich van deze allerbeheerschende vraag af met een bloedeloos: „dat meerdere (lees: verscheidene) van de bovengenoemde bijna gewijde axioma's iets van hun absoluutheid hebben verloren?” Wij zijn er zeker van dat de overgrootste meerderheid der Nederlandsche juristen aan deze regelen als beginsel nog willen vasthouden en zien in de gebeurtenissen in Duitschland een waarschuwing om juist nu daarvan niet af te wijken: duur bevochten volksvrijheden offert men niet op, als de tyrannie gelijk een pestziekte door de wereld trekt.

Niets is zoo goed als om, indien men iets omtrent de situatie in een ander land wil weten, daarheen te reizen en oogen en ooren open te zetten. Evenwel, in een tijd als dezen en een land als Duitschland worden op zulk een reis eischen aan iemands objectiviteit en zelfkennis gesteld, waaraan geen mensch kan voldoen. De reiziger weet als hij gaat, dat hem alleen de zonnekant getoond zal worden en hij neemt zich voor daarmee rekening te houden. Maar zonder het te weten komt hij in de stemming welke zij, die hem ontvangen, bij hem wenschen op te wekken. Zij zijn waarlijk slim genoeg om den indruk alsof zij slechts dorpen van Potemkin zouden toonen tegen te gaan door een vertoon van openhartigheid, en de goedwillende reiziger loopt er al te gemakkelijk in, terwijl hij bovendien, thuisgekomen, niet vrij is om te schrijven wat hij wil uit vrees van zijn zegslieden in moeilijkheden te brengen. Het is daarom dat aan berichten van reizigers uit landen als Duitschland en Rusland bitter weinig waarde te hechten valt.

REDACTIE N. J. B.